

PËRMIRËSIMI I TRANSPARENCËS DHE SUNDIMIT TË LIGJIT NË KOMUNAT ME SHUMICË TË KOMUNITETIT **SERB**

Objektivi kryesor i projektit është të përmirësojë cilësinë e pjesëmarrjes së qytetarëve në proceset e vendimmarrjes përmes veprimeve që synojnë krijimin e mekanizmave të qëndrueshëm që do t'u mundësojnë pjesëmarrësve të projektit të monitorojnë për nga afër dhe në mënyrë efikase punën e qeverive lokale dhe gjykatave.

**Advocacy Center
for Democratic Culture**

Ky hulumtim është kryer në gjashtë (6) komuna me shumicë serbe në Kosovë (Mitrovicë të Veriut, Zubin Potok, Leposaviq, Zveçan, Graçanicë dhe Shtërpçë). Qëllimi i tij ishte të hulumtohen qëndrimet e qytetarëve në lidhje me korrupsionin dhe ndikimin e tij në komunitetet e tyre dhe punën e strukturave të qeverisjes lokale në komunat e mbuluara nga ky hulumtim.

KONKLUZIONET KRYESORE

PËR TRANSPARENCËN

Në përgjithësi, qytetarët duan që qeveritë e tyre lokale të jenë më transparente dhe më të përgjegjshme:

63%

të të anketuarve thonë se qeveria e tyre lokale është transparente në një masë të kufizuar ose shumë të kufizuar

Ata gjithashtu dëshirojnë që qytetarët të jenë më aktivë në proceset e vendimmarrjes:

68%

të të anketuarve mendojnë se mund të përmirësohet pjesëmarrja e qytetarëve në proceset e vendimmarrjes

Të anketuarit ishin **pak më pozitiv kur** u pyetën për nevojat e qytetarëve, 31% thanë se qeveria e tyre lokale plotësonte nevojat dhe interesat dhe siguronte shërbime të përshtatshme

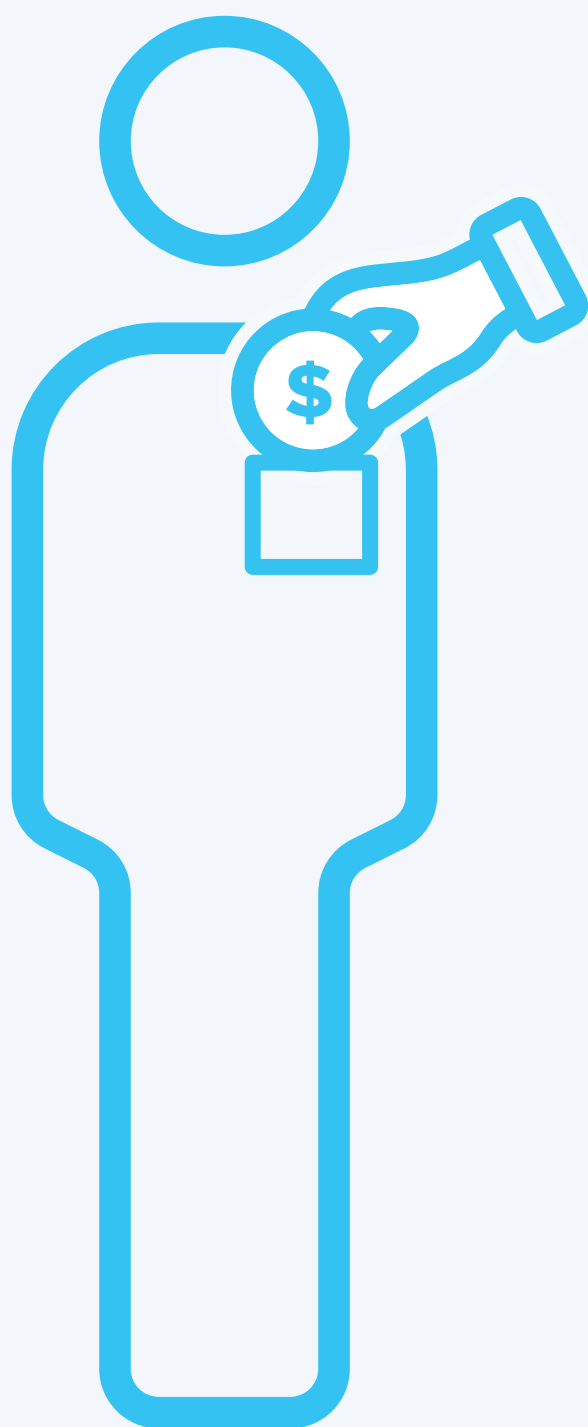

Të anketuarit gjithashtu mendojnë se procesi i miratimit dhe menaxhimit të buxhetit në nivelin lokal duhet të jetë më i hapur dhe transparent, pasi **vetëm**

29%

të të anketuarve u shprehën se ishin të kënaqur me këto procese

KONKLUZIONET KRYESORE

PËR NDIKIMIN DHE PRANINË E KORRUPSIONIT

Qytetarët mendojnë se korrupsioni ka një ndikim të matshëm në komunitetet e tyre:

71%

të të anketuarve thonë se korrupsioni ka një ndikim domethënës ose shumë domethënës në jetën e komunitetit ku jetojnë

Gjithashtu, e shohin shumë të përhapur korrupsionin:

68%

të të anketuarve thonë se besojnë që korrupsioni është i përhapur në komunitetet e tyre

Vetëm

2.3%

thanë se nuk ishte i përhapur aspak

POR pak më pak prej tyre ndiejnë se korrupsioni ndikon tek ata në nivel personal:

32%

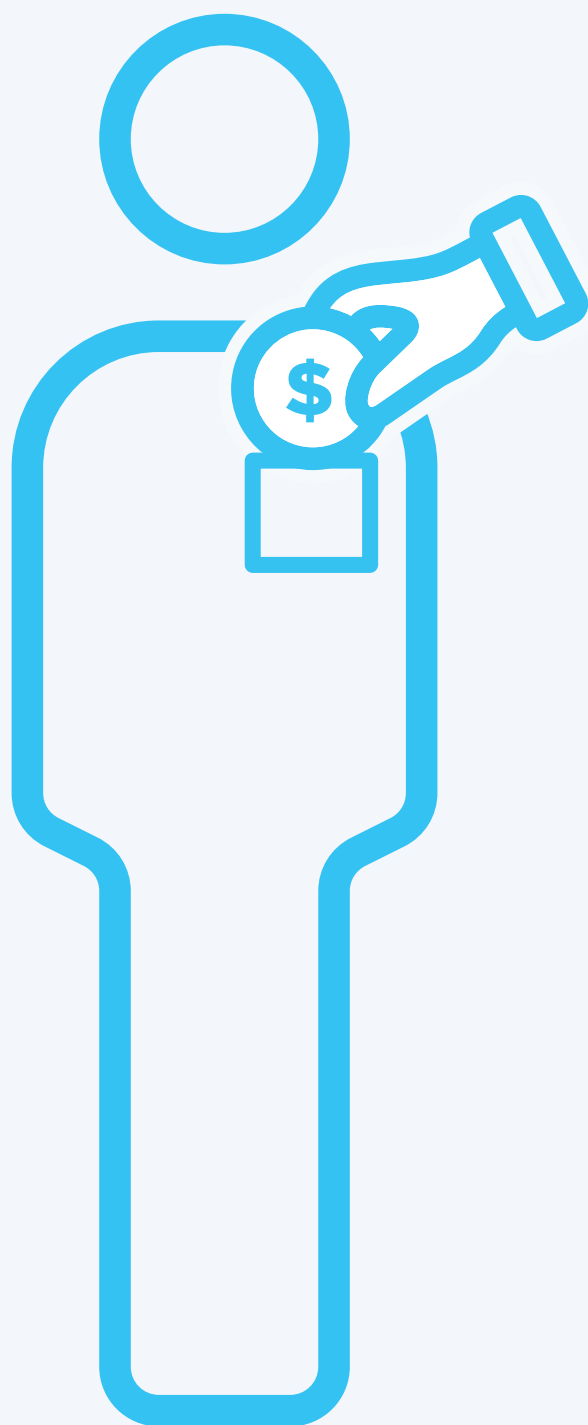
të të anketuarve thonë se korrupsioni NUK KA ndikim tek ata ose familjet e tyre dhe

33%

thanë se ka një ndikim të rëndësishëm ose të gjithanshëm

KONKLUZIONET KRYESORE

Kur bëhet fjalë për format e korrupsionit:

Pothuajse

70% (69%)

e të anketuarve thonë se ofrimi dhe/ose kërkimi i ryshfetit është forma më e zakonshme e korrupsionit në komunitetin e tyre zjednici

Kur u pyetën cilët sektorë/fusha ishin më të ndjeshme ndaj korrupsionit:

45.3%

të të anketuarve përmendën punësimin në sektorin publik, dhe

24%

thanë prokurimi

Ata e shohin **Qeverinë qendrore** si më të korruptuar

KONKLUZIONET KRYESORE

PËR PËRVOJËN PERSONALE/TË DREJTPËRDREJTË ME KORRUPSIONIN

Pak më pak, por prapë se prapë në një numër i konsiderueshëm i të anketuarve raportuan se kishin përvojë të drejtpërdrejtë me korrupsion ose aktivitete korruptive:

45%

e të anketuarve raportojnë se kanë një **përvojë negative me korrupsionin**.

29%

thanë se u ishte **kërkuar ryshfet ose një “dhuratë”**

22%

thanë se kishin dhanë **ryshfet ose “dhuratë”**

Këto shifra u rriten pak kur të anketuarit u pyetën nëse njihnin dikë që dha ryshfet ose “dhuratë”

39.3%

të të anketuarve pretendojnë se njohin **dikë që i ka dhënë ryshfet dikujt, ka dhënë një dhuratë ose favor me qëllim të kryerjes së një detyre administrative**

KONKLUZIONET KRYESORE

PËR INFORMIMIN DHE PËRGJIGJEN INSTITUCIONALE

Qytetarët besojnë se pjesëtarët e komuniteteve të tyre duhet të informohen më mirë për korrupsionin dhe efektet e tij:

Mbi **60%**
të të anketuarve thonë se
bashkëqytetarët e tyre **nuk janë të
informuar ose kanë nevojë për
më shumë informacion kur bëhet
fjalë për korrupsionin**

Derisa shumica e të anketuarve marrin informacion në lidhje me korrupsionin përmes mediave, shumica mendojnë se tema nuk diskutohet sa duhet:

59%
thanë që tema **nuk është e
mbuluar sa duhet** në media

Qeveria, organizatat joqeveritare dhe media duhet të bëjnë më shumë:

Të anketuarit përmendën

19% organizatat
joqeveritare

46% qeverinë dhe
përfaqësuesit e saj

62% mediat si burime që
duhet të informojnë
publikun për çështjet që
lidhen me korrupsionin

KONKLUZIONET KRYESORE

Institucionet nuk bëjnë sa duhet:

27%

të të anketuarve thanë se institucionet **nuk bëjnë asgjë** si përgjigje ndaj korrupsionit dhe

39%

thanë se nuk bëjnë sa duhet

60%

të të anketuarve thanë se **qeveria e Kosovës** nuk ishte ose ishte vetëm pak efektive në luftimin e korrupsionit dhe vetëm

7%

thanë se ishte efektive ose shumë efektive

23%

përmendën Agjencinë Kundër Korrupsionit kur u pyetën cili institucion qeveritar është më efektiv në luftimin e korrupsionit dhe

51%

thanë se presin që Agjencia Kundër Korrupsionit të jetë forca shtytëse në luftën kundër korrupsionit.

Qytetarët në përgjithësi nuk i kuptojnë rolet e institucioneve të ndryshme në luftimin e korrupsionit dhe aktiviteteve korruptive

KONKLUZIONET KRYESORE

Lidhur me atë që DUHET të bëhet:

31%

të të anketuarve thanë se institucionet duhet të bëjnë më shumë për të informuar qytetarët në lidhje me aktivitetet e tyre anti-korrupsion

Duket se qytetarët nuk kanë një pasqyrë të qartë të rolit të institucioneve të ndryshme në luftën kundër korrupsionit:

vetëm **18%**

e të anketuarve përmendën gjykatat / sistemin gjyqësor si një institucion që ata presin të kenë një rol udhëheqës në luftën kundër korrupsionit dhe 0.3% i renditi ata si efektivë në atë përpjekje.

Shumë kanë frikë nga pasojat e raportimit të korrupsionit ose mendojnë se nuk do të ndryshonte asgjë:

46%

thanë se DO të raportonin korrupsionin NËSE do të dëmtoheshin prej tij POR

39%

thanë se nuk ishin të sigurt, ndërsa

15%

kaže da je NE BI PRIJAVILO čak i ako bi im korupcija nanela ličnu štetu

35%

thanë që mendojnë se korrupsioni nuk raportohet për shkak të shqetësimeve për pasojat e mundshme për ta ose anëtarët e familjes dhe

30%

thanë se asgjë nuk do të ndryshonte edhe nëse raportohej

KONKLUZIONET KRYESORE

REKOMANDIMET KRYESORE

- ✓ Qytetarët duhet të informohen më mirë për rolin e institucioneve në luftimin e korrupsionit, prandaj Agjencia Kosovare Kundër Korrupsionit duhet **të organizoj publikimin e informacionit publik të drejtuar drejt komunave me shumicë serbe** për të informuar më mirë banorët për punën, rolin dhe kompetencat e tyre. Kjo fushatë mund të zbatohet nga organizatat e shoqërisë civile. Agjencia në këtë fushatë do të duhej të përfshinte edhe informacione për **Ligjin për mbrojtjen e sinjalizuesve**
- ✓ **Qeveritë komunale** lokale duhet të punojnë me organizatat lokale të shoqërisë civile për të filluar **fushatat e informimit publik** drejtuar në inkurajimin e pjesëmarrjes së qytetarëve në proceset e vendimmarrjes, duke përfshirë:
 - Të drejtën për të marrë pjesë në proceset e hartimit të buxhetit
 - Të drejtën për të marrë pjesë në seancat e asamblesë komunale
 - Të drejtën për të nisur iniciativa në emër të grupeve joformale të qytetarëve
- ✓ Krijimi i një **qendre gjithëpërfshirëse të informimit (që mund të përfshijë një aplikacion për telefona mobil)** që do t'iu siguronte banorëve lokalë informacion mbi korrupsionin, njohjen dhe raportimin e korrupsionit dhe informacione të hollësishme si të përfshihen më shumë në proceset e vendimmarrjes lokale